

TERMÉSZETBARÁT

TERMÉSZETTUDOMÁNYI FOLYÓIRAT.

III-ik félév. Kolozsvártt, Dec. 30-kán, 1847. 79-ik szám.

TARTALOM: Egy napi nyereség vagy veszteség a föld körülhajózásánál

Előfizetés iránti figyelmeztetés.

Lapunk jövő évvel kezdődő folyamára tisztelettel figyelmeztetjük s illetőleg előfizetésre felhívjuk a t. cz. közönséget. Eddigi törekvésünk, miszerint a nagy fontosságú természettudományokat — a mezei gazdaság, a műipar stb. e természetes szövetségesét — a menynyi-ben lehet úgy mutassa bé lapunk, hogy t. cz. olvasói valóságos szellemi és anyagi kincset tanáljanak azokban, ezutánra sem fog lankadni. Előfizethetni félévre 3 f. 12 kr. pp. helyben a Szerkesztőnél, vidéken minden k. postahivatalnál; továbbá *Háromszéken* Szentiványi György, *K. Vásárhelyt* Kovács Dániel, *Udvarhelyszéken* Gálfi Mihály, *Udvarhelyt* tanár Szabó György, *M. Vásárhelyen* ügyvéd Moos István, *N. Enyeden* Vajda Dániel, *Szebenben* ügyvéd Péchy János, *Déván* réf. pap Sükösd Sámuel, *Brassóban* Veres György, *Zilahon* tanár Sámi László, *Sz. Somlyón* Dr. Bereczky Károly, *Debreczenben* tanár Lugossy József, *Pesten* Vahot Imre t. cz. uraknál.

Szerk.

Egy napi nyereség vagy veszteség a föld körülhajózásánál.

Azon tapasztalat miként az ember egy útasznál a föld körül egy kalendáriumi napot nyer, vagy vesz, ahoképest a mint útját kelet vagy nyugot felé folytatja: az első föld-körülvitorlázók előtt igen váratlan volt. És megeshetik, hogy a t. cz. olvasók között is lesznek olyanok, kik azon tapasztalatot eddigelé sem a veszélyteljes tengerszinen, sem pedig könnyvekből nem tették: következőleg e jelen értekezés előttük is egészen váratlan leend. Minekelőtte azonban ezen tüneménynek egyenes magyarázatába bocsátkoznánk, nem lesz talán szerfölötti, annak könnyebb érzékelhetése tekintetéből egy, kissé a czéltól egyelőre ugyan eltávozni látszó, ahhoz mindazáltal mégis közelebb vezető bevezetést előrebocsátni.

Minekutána a földnek alakja szorosabban ismeretes volt, a szaktudósok bizonyos jegyeket választottak, melyeket az üres éggolyótól kölcsönöz-

vén, a földre általvitték, hogy azon magukat könnyebben tájékozhasssák. Ezen általvitt jegyek némelyikének szoros ismerete a kérdésben levő tünemény megfoghatására közvetlenül szükséges kelleték gyanánt nyomul fel előnkbe; miért azok ismertetéséről és használatáról a szükségést lehető lehető röviden és egyszerűen elmondani ezennel megkísértjük.

(1) Azon legnagyobb kört, mely mindkét sarktól egyenlő távolban a földet képzeletben körülövedzi, egyenlítőnek nevezik. (2) Ezen egyenlítővel egyközűen (parallel) mindkét felől szaladnak bizonyos körvonalok, melyeket egyközű köröknek neveznek. (3) Végre, a földnek mindkét sarkán mennek keresztül bizonyos körök, melyek az egyenlítőt, valamint az egyközűeket is függőlegesen keresztül vágják; s ezeket délköröknek (meridianus) hívják. Mindegyiket ezen kijelölt körök közül 360 egyenlő részre (fokra) osztják fel. Mivel pedig az egyenlítőnek, úgy szintén az egyközűeknek is fokait a délkörök mutatják: ebből

megint nyíltan követhetik, hogy a mesterséges földgolyókra 360 délvonalat kell képzelni. Azért pedig csak képzelni; mivel azokra hely szüke miatt valóban csupán 36-t húzhatnak. — Földünknek tengelye körüli forgása köztudomás szerint nyugotról kelet fele történvén, igen természetes, hogy ezen forgás az egyenlítő és egyküzűek irányában, nem pedig a délkörökében történik. Természetes továbbá, miként a földdel együtt e körök is mindnyájan 24 óra alatt egyszer megfordulnak. Innen most már könnyen kiszámíthatni, hány egyenlítői és egyszersmind egyküzűi-fok, vagy pedig délkör forog el egy óra alatt; midőn 24 óra alatt 360 forog el $24 : 360 = 15^\circ$; az az minden óra alatt 15° ; minden perc $15'$; minden másodperc $15''$ az egyenlítőnek és minden egyküzűeknek.

Megemlítendő még, hogy ha a földfelületnek délköreit gondolatban az üres világgolyó szélyéig nagyítják, világdélkörökké válnak. Ez történik egyébiránt minden másnemű földkörökkel, sőt magával a földtengelyel is. — És most ezen előleges rajzolatok után a kijelölt tünemény megfejtésére azonnal áttérünk.

Minden délkörnek a földön, van egy megfelelő délköre az égen. A honnan minden szempillantásban csak azon helynek lehet dele, a melynek földi délköre megfelelő égidélkörével, miben a nap áll, öszszeesik. Ennélfogva mikor valamely helynek dele van, akkor a tőle keletfelé lakó népeknek már délutánjok, a nyugotfelélieknek ellenben még csak délelőttjük vagyon; midőn egyszersmind az ugyan ezen délkör alatti; de a nappal ellentállásban eső helyen egyúttal éjfélnak kelletik lenni.

Tegyük fel, hogy egy hely, mely például a keleti hosszúságnak 41° foka alatt fekszik (tehát kevés különbséggel K. Fejérvár) november 14-kén este 10 órát számlál, ugy (a hosszúságát keletfelé tovább számlálván) a 311° hosszúság alatt (azaz 90° nyugot felé) esti 4 óra van; a 131° alatt (vagy 90° kelet felé) 4 óra november 15-kén reggel; és a 221° alatt (azaz 180° távolságnál) reggeli 10 óra november 14. vagy 15-kén, ahozképest a mint 12 órát nyugot vagy kelet felé számítunk. Innen következik, hogy a nap négy részeire a földön minden szempillantásban egyszerre ráakadhatni; és hogy „tegnap“ is „ma“ is létezik.

Egy utazó azért, ki utazása irányát szüntelen nyugot felé tartja, minden 15 foknyi haladása után az egyenlítő vagy egyküzűek ivében oly délkör alá érkezik, hol a nap egy órával később, mint kiindulása helyén, éri el délpontját. Ő tehát lassankint oly helyekre érkezik, hol a dél az ő órája szerint, mely kiindulási pontjának délköre szerint igazán jár, déutáni 1. 2. 3. 4. sat. órakor, tehát mindég később következik bé. Ugyanynyira, hogy ha ő útját eképp az egész földkörül folytatandja; visszaérkezésekor 24 órával vagy egy egész nappal kelletik kevesebbet számlálnia. Nem lesz talán érdektelen, ennek nagyobb hitelességére a földirati historiából itt egy történt dolgot röviden elsorolni. Azon derék férfi, ki egy utazást az egész föld körül legelső merénylett, portugaliai Magellán Ferdinánd volt. Ő 1519-ben öt hajóval Sevilleből (Spanyolhonban) Ámériának délcusca fele elindult, hol azon tengerszorost, mely a tüzföldet Ámérika déli végétől elválasztja, és a melyet róla Magellán-szorosának neveznek, keresztül vitorlázván; a nagy oceánon keresztül Ázsiáig jutott. Itt a Fülöpszigetek egyikén egy szerencsétlen viadalban ő maga szegény ugyan megöletett, de emberei útjokat nyugoti irányban szüntelen folytatták, míg végre három évi hosszúság után 1522-ben szeptember 7-kén hajójukba szerencsésen megérkeztek. Gondolhatni azonban, mekkora bámulás lepte el egész valójokat, és mily váratlan volt mindnyájok előtt, midőn partra szállva megértették, hogy a megérkezési nap 7-ik szeptember; holott ők a hajóban csak 6-dik szeptembert számláltak.

Ellenkező eredményü lesz az utazás, ha az keleti irányban történik; mivel a keleti délkörökbe a nap mindég jobbkor érkezik. Innen van, hogy az Európaiak Macaoban*) egy nappal többet számlálnak, mint a kevéssel keletre esőbb Manilában**) a Fülöpszigeteken. Oda Ámériából keleti ide pedig nyugoti irányban jutottak.

Roidel József.

*) Fekszik Ferrótól a $131^\circ.13'.46$ hosszúság alatt.

**) „ „ „ $138^\circ.32'.59$ „ „

A Természetbarát 1847-ik évi folyamának

TARTALMA.

Első félévi Tartalom.

Természet- es Vegytan (Physica, Chémia.)		Az időjárás Tolnamegyében 1846-ban 681 hasáb.	
Mi melegíti az embert <i>B.</i>	446	A szelek nagy befolyásu szerepe <i>B.</i> 779.	801 —
Az aether a tagok elvágását fájdalom nélkülív teszi	512	Éghajlatszelidülés	810 —
A víz mint tüzelő szer	516	Világtan (Cosmologia.)	
A villamosságról különösen pedig a le- vegő villamosságáról	525. 542	Vége a nap uralmának	618 —
A levegő nemcsak éltet, hanem sokszor megis öl. <i>B.</i>	533	A hullócsillagok és meteorkövek <i>L. V.</i>	675 —
Vegyészek képtára. <i>Jánosi Ferencz.</i>	556	Menykövek <i>Peruban</i>	744 —
Valami az aetherről. <i>Vida Károly.</i> . .	584	Terményrajz. (Historia naturalis.)	
Légúti jelenetek	598	I. Ásványtan és Földisme (Mineralogia és Geologia.)	
Figyelmeztetés a vegytan magyar név- szerkezete körül <i>Jánosi Ferencz</i>	605	Kövült emberfő	459 hasáb.
A nagy városi lakók egészségére befolyó vegytani reactiokról	616	Új ásvány	476 —
Figyelmeztetés az erfurti pályakérdés- re, s egy hazafi munkáira <i>Lugossy József</i>	621. 639	A szkerisorai jégbarlang	504 —
Az egérkö könnyű fölfedezése	682	A Vezuv lángoszlopokat hány	521 —
Mit értenek az ugynevezett napi, hó- napi és évi „középmeleg“ alatt? <i>B.</i>	683	Tudnivalók a drágakövekről <i>Laborfalvi V.</i>	589 —
A melegsugárzás némely közérdekű kö- vetkezményei. <i>B.</i>	699	Köszéntelep a Bánátban	650 —
Az egérkö ellenmérge	730	A réz és arsenik vasérczekbeni ottho- nossága	659 —
A jód <i>B.</i>	747	II. Növénytan. (Botanica.)	
A téjben kivan fejezve, minő anyagok szükségesek testünk fentartá- sára <i>B.</i>	795. 811	A téa	482 —
Különböző tápszerek emészthetősége	805	A Yanda Angolhonban	492 —
Vége a jegyzőtenta becésének	823	Új olajos növény	599 —
Aranytápló az odvas fogak gyógyítására	824	Mi az oka, hogy nálunk az őszi gabona nem virágozik egyszerre a gyümölcs- fákkal	637 —
Légtünneménytan (Meteorologia.)		Az olajfa <i>L. V.</i>	651 —
Tünnemények Hunyadv. megyében 1846- ban <i>Stetter F. Vilmos</i>	454	A kávé	651 —
Pusztító orkán	460	A pálmák	690 —
Az időjárás különböző helyeken	489	Pityókaokozta családás <i>706. 726. 783.</i>	816 —
Nézetek az időjárasi tudomány meze- jén <i>Koronka József</i>	493. 593	Némely növények jelentése a görögök- nél és romaiaknál <i>B. W.</i>	715 —
Légtünneménytani kísérletek <i>K. Fejérvárról</i> 1846-ról <i>Keserü Móses</i>	501	A kákáo	741 —
Vajjon a váltólázt csakugyan a posványok kigöngyölései okozzák-e? <i>B.</i>	573	A boszorkánykör <i>L.</i>	754 —
A mi időjárásunk még mind hideg	600	Növénycompász	760 —
Időjárasi közlemények	631	Europai kenyérfa. <i>Katona Diénes</i>	769 —
		A rózsza szagját növelni lehet	806 —
		III. Állattan. (Zoologia.)	
		Valami a lovak eredetéről és tulajdon- képpen hazájáról	437 —
		Balvélemények a természetországokban	442 —
		A farkas <i>L. V.</i>	461 —
		A tekenősbéka szerelemnyilvánítása	491 —
		Nagy czethal	491 —
		A drágagyöngy s halászata	509 —
		Valami a hangyákról <i>K. A.</i>	518 —
		Sok vad lud Belgiumban	522 —
		A tekenősbéka <i>L. V.</i>	537 —
		Az állatok téli álmáról <i>B.</i>	541 —
		A halak rendkívüli szaporodása	569 —
		A legrégebb rovargyűjtemény	743 —
		A mézmoly <i>L. V.</i>	572 —
		Schachjászó majom	825 —

Gazdasági Füzer.

A gabona rogyásodása	469	hasáb.
Hogy lehet téiben hónapos retket termeszteni	484	—
Hasznos tanálmány a kenyértészta gőzére nézve <i>K . . . a J . . . f . . .</i>	485	—
Dalmatiában az indigót meghonosították	522	—
Elevegyepük ültetése	564. 578	—
Miképp olvad fel a phosphorsavanyos mész trágyagyanánti alkalmazásakor	631	—
A gazdasági egyleteknél a természettudományi szakosztály szükségese	636	—
A kost közé vegyített sónak az állatok kifejlődésére gyakorlott befolyása	646	—
A villám befolyása a föld termékenységre	756	—
Az ákácza gazdasági tekintetben <i>La-borfalvi</i>	763. 806	—
Az aratás helyes ideje	804	—
A kaszafenésre czélszerűbb folyadék a viznél	804	—
Káposztahírnyók ellen	805	—
A vetések minősége különböző országokban	809	—
Ipar- és műtan (Industrie, Technologia.)		
Papiros fából	454	hasáb.
Miképp lehet a vaj rozsz ízét és szagát elrontani	473	—
Hogy lehet a tojást hosszszon eltartani	473	—
A borsból és paszulyból is sajtot készíthetni	474	—
Patkány elleni szer	475	—
Viz alatti villamos telegraph	492	—
Népszer	522	—
A esontot is használjak tüzelő szernek	523	—
Új alkalmazása az aethernek	570	—
Új érczevgy	599	—
A kávé historiája	657	—
Dr. Warburg hideglélés elleni tincturája	672	—
A szappanfogyasztás a műveltség sinormértéke	680	—
Némely festőanyagok rajza és fontossága <i>Sz. M.</i>	723	—
Új tanálmány (Dobner számítógészülmenye)	761	—
Természettudományi egyletek.		
Jelentés a kir. m. természettudományi társulat népkönyve és naptáráról	475	—
A természettudományi társulat apr. közgyűlése	649	—
Természettudományi academia Spanyolhonban	649	—
A magyar academia természettudományi osztálya ülése mart. 22-kén	662	—
A kir. m. természettudományi egylet felszólítása országunk növényzete tárgyában <i>Gerendai J.</i>	697	—
A magyar orvosok és természetvizsgálók		

soproni nagy gyűlésére első felszólítás	713	hasáb.
Ezen gyűlés programja	744	—
Felszólítás a k. m. természettudományi társulat évkönyvei ügyében	775. 792	—
Vegyes közlemények.		
Nyílt level és üdvözet a Természetbarát kiadóhoz <i>Szász Károly</i>	432	—
A szerkeztőség válasza	435	—
A legnagyobb gőszekér-gyorsaság	475	—
Még egy Niagaraesés	477. 492. 667	—
Királyi bőkezűség	492	—
Kérelem a P. H. szerkeztőjéhez	492	—
Figyelmeztetés a kir. m. természettudományi társulat által kiadott nap-tarra <i>Takács János</i>	506	—
Királyi ajándék Humboldtnek	521	—
Londoni reggeli ködök	522	—
Az Europa szerte uralkodó inség nyomai nálunk	522	—
Nagy terhet hordó emberek	524	—
Szerencsés műtételek az aetherrel	523	—
További kísérletek az aetherrel <i>Dr. Karsay Lajos</i>	546	—
Dr. Galle megjutalmaztatása	570	—
Az erdélyi gazd. egyesület mozgalmái	570	—
Aetheres kísérletek Kolozsvárt	587	—
A kir. megerősítést nyert erdélyi költsönös jégkármentő társulat	600	—
Irodalmi ujdonság (Magyarország ásványvizeinek térképe) <i>Baló Bénéj.</i>	615	—
Aetherrel kísérlet és jó szándéku kérelem <i>Dr. Ábrahám</i>	620	—
Az aether szülésnél is jótékony hatása	632	—
Az aether az elmebetegeket nem gyógyítja meg	635	—
Az egerkö jó hatással van az élőtestre	635	—
Schönhein új gyógyszerere	650	—
Felszólítás a hazai műemlékek ügyében <i>Dr. Schedel</i>	664	—
Megtisztelő innepély Földi sirjánál	694	—
Terményrajz és nevelés <i>Vajkai Károly</i>	731	—
Hatósszer a szárazság ellen	762	—
Rendkívül nagy solyomfészkek	775	—
Különös artézi kút	810	—
A természettudomány különös érdekében	825	—

Második félelvi Tartalom.

Természet- és vegytan (Physica, Chemia).	
Az ipari chemia eléhaladása stb. <i>Vida Károly</i>	847. 866. 891. 955. 973 hasáb.
	990. 1037. 1060. 1074
A madártollak kovasavanytartalma	858
A keneső megfagyalható izzó tégelyben	921
Czukorhatása a fogakra	921
Levegőminőség zárt istállóknban	922

A Wartburgféle hideglelés elleni tin- ctura	922	hasáb.
A párisi légkörny szénsavanytartalma	932	—
A harmat	941	—
A sajt és turó is megmérgekedik <i>B.</i>	971	—
A jégeső <i>B.</i>	987. 1003	—
Az emberi test hőmérséke	1018	—
Fénysugarak a közélet számára <i>B.</i>	1024	—
1035. 1051. 1066. 1115	—	—
A víz megfagylyalható saját gőze által	1031	—
A víz alkatrészei	1031	—
A meleg a kemény testeket kiterjesz- ti s ez által a közéletnek gyak- ran nagy szolgálatot tesz <i>B.</i>	1069	—
Daubrée számítása az önkénytelgőzöl- gő víz erejéről	1082	—
Egy jótékony kivétel a vizre nézve	1083	—
Barometrum <i>Koronka József</i> . 1091. 1106	—	—
Mekkora teherrel nyom a felettünk el- ömlő levegő	1139	—
Egy titkos s még is ismeretes hata- lom a természetben	1163	—
Miképp ragadnak el némely nyavalyák?	1179	—
Huszonnégy óra a péruai punán	1225	—

Légtüneménytan (Meteorologia).

A szelek nagy befolyásu szerepe (III-ik közl.) <i>B.</i>	843	hasáb.
Villámcsapás	853	—
Légkörny tünemények Csehországban	856	—
Villámcsapási pusztítás	1017	—
Csudálatos villámcsapás	1065	—
Időjárásunk	1066	—
Hogy származik a hó a magas hava- sok tetején?	1114	—
Kora hó Péterváron	1142	—
A villámosság hatása az óracsengetyüre	1159	—

Világtan (Cosmologia.)

Légkőhullás Mindethalban	858	—
Új bolygó	890	—
Még egy új bolygó <i>G.</i>	902	—
Az új bolygó <i>G.</i>	921	—
Mekkora a világ?	923	—
Légkőhullás északi Csehonban	937	—
Neptunus körül gyűrű és hold	952	—
Megint új bolygó	1002	—
Újabb adatok a braunai meteoroköhu- lásról	1078	—
Az octob. 9-kei napfogyat. Kolozv.	1097	—
Új üstökös csillag	1130	—
A holdsugarainak mégis csak van egy kis melege	1127	—
Ismét új bolygó <i>G.</i>	1141	—
Északi fény Moszkvában	1144	—
Egy napi veszteség vagy nyereség a föld körülhajozásánál	1241	—

Terményrajz (Historia Naturalis).

1. Ásványtan és Földisme (Mineralogia, Geologia).

Új sóforrás	857	hasáb.
Nevezetes kövület Odessaban	874	—
Új gyémánt	874	—
A fuego-szigeti halt vulkán feltámadt	936	—
Érdekes kövület Nógrádban	952	—
Aspháltbánya Bihar megyében	953	—
Kéneső Baden és Bécs körül	954	—
Némely magyarországi helységek ma- gassága <i>G.</i>	950	—
Jamesonit és Berthierit Aranyidkán	967	—
Földtani viszonyok Körömöz tájékán	968	—
Új képületrétegek Magyarhonban	968	—
Harmadképületi halmaradványok Por- cseden	969	—
Nevezetes kövületek a Himalayan	986	—
Földrengés Egyiptomban	1017	—
Kőbánya Guadeloupe szigetén	1191	—

II. Növénytan (Botanica.)

A gombák	884	—
A lenlevelü bögretek elődi növény	906	—
Új olajnövény	905	—
Kenyérpótló növény ügyében <i>Hetényi J.</i>	917	—
Mannahullás nállunk es külföldön <i>G.</i>	950	—
A valódi jalapa	1016	—
Az aether hatása a növényekre	1032	—
Gardner galoczája	1048	—
Nagyon termékeny szőlőtő	1050	—
A valódi vanilla	1079	—
Nevezetes tölglyfa	1114	—
Darázsbokor Cuba szigetén	1126	—
A fák korossága	1131. 1150	—
Oriás rózsafa	1142	—
A diófa mesterségesen megterméke- nyithető	1159	—

Állattan (Zoologia.)

Szalankászat <i>Vajkay Károly</i>	827	—
A méh	859. 907. 1193. 1209	—
Az állati test kelméjében az életfolya- ma alatt történő változások	875	—
A vándorsáskák fenyegetnek	890	—
A békák okossága	906	—
Csigás kertek Vorarlbergben	904	—
A vándor sáskák <i>K. A.</i>	928	—
A hangyák bámulásra méltó háztartá- sa <i>A. V.</i>	946. 962	—
A sáskák további pusztítása	953	—
Új zöld gyikfajta Magyarhonban	967	—
Egy kis sétatannövéndékekkel <i>Vajkai K.</i>	980	—
A madarak vándorlásáról	1007	—
A madarak gyorsasága	1029	—
Létműves testek a jégeső, hó, harmat és ködben	1033	—
Vadász hangyák	1032	—
A tűzok	1045	—
Egy kutya hűsége	1048	—

A vak patkány	1049	hasáb.
✓ Rovarlárvák a paprikában	1050	—
Egy okos kutya	1066	—
A czápa Corfu szigetén	1127	—
Macsabátorság	1128	—
A hiéna	1147	—
✓ A selyemhernyót megeszik	1160	—
Bülbül	1187	—

Gazdasági Füzér.

A kovaföld nagy jelentősege a mezei gazdaságban <i>B.</i>	834	—
A zöld pityókaszár levágása káros	838	—
A csontrágya tartossága	840	—
A timsó mint trágya	841	—
Ugyanazon földön azonegy évben háromszor termesztett pityóka	841	—
A gyümölcsfák új nemesítés módja <i>W. A.</i>	869	—
Nevezetes óltás	890	—
Szentilonaszigeti csodabúza	899	—
A pityóka tápláló ereje	901	—
Némely gazdasági növények kéntartalma	933	—
A földreng. hatása a föld termékenységére	934	—
A fűzfa hasznai gazdasági tekintetben	1042	—
Új gyümölcsfajok nevelése magról	1054	—
Egy pár tapasztalati adat a pityókabetegekről	1129	—
Új kenyérnem Algirban	1189	—
✓ Méztermelés Lengyelhonban	1190	—
A váltógazd. vegytani alapelvei 1201. 1218		
Ipar és műtan (Industria, Technologia.)		
Gőzt nélkülöző gép	842	hasáb.
Biztos szer a golyva ellen	842	—
Az atlanti és csendes tengerek összekapcsolása	854	—
Utazási gyorsaság hajdan és most	855	—
Hegyfűró gép	856	—
Chinai földkép	858	—
Az oroszbirod. aranynereménye 1845.	858	—
A közép és vöröstengerek összekapcs.	903	—
A második ártézi kút Velenczében	905	—
Vaspapir	905	—
A leghosszabb vaspálya Európában	935	—
Új villámhárítók	935	—
Parafaüzlet Frankhonban	936	—
Rosse lord óriástávcöve	951	—
Kahacsu-üzlet Brasiliában	1017	—
Új optikai világító szer	1033	—
Az északamerikaiak gőzmozgalma	1081	—
Répacukorgyártás <i>Vida Károly</i> 1085. 1099. 1121. 1134. 1154. 1168. 1184.		
Lőgyapot Indostánba	1098	—
Mit tegyünk, ha a fenyegető cholera nyakunkra nő *r	1111	—
A suezí tervezett csatornáról a frank kormánylap	1143	—
Téakostolók Chinában	1144	—
Emberfogak mint kereskedelmi czikk	1145	—
Mesterséges drágakövek	1158	—

Daguerreotyppelel levett villám	1160	hasáb.
Óriástutaj	1189	—
A legnagyobb szökőkút	1190	—
Csinált kötömeg építésre	1207	—
Az oroszbirodalom aranyforrásai	1207	—
Az aethernek vetélytársa akadott	1221	—
A törökök megszegyenitnek	1222	—
A chloroform alkalmazásáról	1238	—

Természettudományi egyletek.

Hivatalos jelentés a kir. m. természet-tudományi társulat évnegyedes közgyűléséről	870	hasáb.
A brit természetbuvárok ez évi gyűl.	890	—
Tudományos egyleti mozgalmak <i>G.</i>	965	—
A m. orv. és természetvizsgálók Sopr. gyűléséről előlegesen	970	—
A m. orv. és természetvizsgálók Sopronban tartott VIII nagy gyűlése <i>Hanák K. J.</i>	993	—

Vegyes közlemények.

A vetések állása	842	—
A Schedius-Blaschnekkféle megy. földkép	872	—
Szemcsalódás vasúton	904	—
Halothirlő. Dr. Burdach †	938	—
Dr. Csécsi Imre †	909	—
Schedius Lajos †	1191	—
Tanárválasztás Debreczenben	986	—
Juliusi szánkázás	986	—
Agassiz tr Északamerikában	1015	—
Barrow János önéletrajza	1016	—
Őszszent leányiker	1018	—
Nyilatkozat	1019	—
Pecsételetlen levél agy magát gyakorlat emberének tartó barátomhoz <i>B.</i>	1019	—
Némely újabb aetherkísérletek	1046	—
Tatár népszer a szülési folyamat gyorsítására	1050	—
Nagy halandóság Sárosmegyében	1050	—
Kutya és macskatanu	1080	—
A cholera fenyeget	1098	—
Gyermeki halandóság hajdan és most	1113	—
Érdekes orv. költségvetés	1128	—
A horaforák szokásai	1129	—
Csőd az iparegyleti vegytani székre	1141	—
Muzsikusból lett csillagász	1141	—
Morisson lapdacsai	1142	—
Arvib. Veszprémben	1145	—
Újabb cholera hírek	1146	—
Hibaigazítás	1161	—
Nevezetes tünemény	1160	—
Részletes tudósítás a cholera menetéről	1175	—
A Kosmos II-ik kötete	1187	—
A tengervíz színéről újabb adatok	1188	—
Az európaiak és keletindiaiak létművei	1188	—
A híres siami ikrek	1221	—
A megbüntetett állatkínzás	1222	—
Dr. Fabini és Dr. Duffenbach † †	1223	—